

Наказ №232 від 01.09.2022 р.

Інструкція з безпеки життєдіяльності № 33 під час контакту з тваринами та комахами

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Дана інструкція розроблена для учнів школи з питань безпеки життєдіяльності під час контакту з тваринами та комахами.
- 1.2. Інструкція встановлює правила безпеки під час контакту дітей з тваринами та комахами.
- 1.3. Дотримання вимог даної інструкції дасть можливість запобігти випадкам укусів дітей тваринами та комахами.

2.Вимоги безпеки під час контакту з тваринами

- 2.1. Зустрівшись з незнайомою твариною, навіть якщо вона дуже вам сподобалася, не намагайтеся її погладити чи накормити.
- 2.2. Не намагайтеся спіймати тварину, взяти її до рук. Навіть домашні тварини можуть бути небезпечними та заподіяти вам шкоду.
- 2.3. Не чіпайте незнайомих тварин, особливо дитинчат, що б їхня мати не розцінила це, як потенційну загрозу.
- 2.4. Не годуйте тварин із рук.
- 2.5. Не ходіть поодинці в незнайомих місцях, уникайте безлюдних місць, пустирів тощо.
- 2.6. Ніколи не дражніть тварину, навіть якщо це ваш улюбленець.
- 2.7. Граючись, зі своїм улюбленцем, використовуйте для ігор спеціально призначені іграшки, не дозволяйте тварині стрибати на вас, не наближайте до тварини лице.
- 2.8. Ніколи не проявляйте до тварини агресію, вона відповість так само.
- 2.9. Не нав'язуйте тварині свого товариства, не торкайтеся її коли вона їсть, не намагайтеся відібрати улюблену іграшку.
- 2.10. Не повертайтеся до тварини спиною.
- 2.11. Велику небезпеку становлять зграї бездомних вуличних тварин (собак, котів, щури). Бродячі тварини живуть не поодинці, а зграєю, тож, при нападі на людину, як правило, її атакують одразу декілька, з різних сторін.
- 2.12. При зустрічі з бездомною або агресивною твариною (собакою, котом, щуром тощо)
 - ні за яких обставин не можна лякати її, тобто кричати на неї, розмахувати руками, намагатися вдарити і тд.;
 - ніколи не дивіться тварині просто в очі! Пильний погляд у всьому тваринному світі сприймається як виклик, як сигнал до нападу;
 - якщо незнайома тварина зайнята їжею, її завжди слід обійти. Їжа для будь-якої тварини – це святе;
 - якщо до вас підійшла чужа, незнайома тварина, слід відразу ж зупинитися. Не треба кричати, проганяти її або намагатися втекти. Напевно вона тільки

обнюхає вас і відійде, обнюхування є обов'язковим ритуалом в поведінці всіх тварин.

- 2.13. Після контакту з твариною обов'язково необхідно вимити руки та лице мильним розчином. Якщо у вас на тілі є рани, їх необхідно промити господарським милом і обробити перекисом водню, 3% розчином, адже небезпеку становить також потрапляння в рану слини тварини, адже вона містить безліч бактерій, які починають швидко розвиватися та призводять до розвитку ранової інфекції.
- 2.14. Якщо, йдучи по вулиці, вам назустріч рухається людина з собакою, на поведучу, проходячи повз не розмахуйте руками, не викрикуйте, це може злякати тварину і її реакція буде неочікуваною.
- 2.15. Не підходьте до собаки, яка знаходиться на ланцюгу, бо захист «особистої» території - одна з основних причин агресивності тварини.
- 2.16. При укусах домашніх тварин:
 - при можливості ізолюйте тварину;
 - за наявності рани без кровотечі промийте рану мильним розчином господарського мила та накладіть чисту, стерильну пов'язку;
 - за наявності рани з інтенсивною кровотечею, зупиніть кровотечу та накладіть на рану чисту стерильну пов'язку;
 - викличте екстрену (швидку) медичну допомогу;
 - до приїзду бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги здійснюйте постійний нагляд за постраждалим.
- 2.17. При укусах диких тварин:
 - запам'ятайте вид тварини, по можливості сфотографуйте її;
 - викличте екстрену (швидку) медичну допомогу;
 - за наявності рани без кровотечі промийте рану мильним розчином господарського мила та накладіть чисту, стерильну пов'язку;
 - за наявності рани з інтенсивною кровотечею, зупиніть кровотечу та накладіть на рану чисту стерильну пов'язку;
 - до приїзду бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги здійснюйте постійний нагляд за постраждалим.
- 2.18. При укусах отруйних змій:
 - при можливості запам'ятайте вигляд змії, що вкусила (колір, розмір, візерунок на її спині тощо);
 - забезпечте постраждалому спокій та положення лежачи;
 - дайте постраждалому випити багато рідини (чай, вода тощо);
 - при укусах в область кінцівки знерухоміть її;
 - накладіть на місце укусу чисту стерильну пов'язку;
 - не намагайтеся видалити отруту шляхом розрізання та припалювання місця укусу, не накладайте на місце укусу холодний компрес;
 - якщо впевнені, що дія отрути нейротоксична (викликає параліч м'язів), накладіть пов'язку, що тисне, вище місця укусу;
 - терміново транспортуйте постраждалого до медичного закладу.

3. Вимоги безпеки під час контакту з комахами

- 3.1. Кусають нас найчастіше комарі, блохи, клопи, оси, бджоли, кліщі, мошка (гнус), мурахи.

- 3.2. Кожен укусу комах – це рана, в яку вона впорскує свою «слину». Вона викликає подразнення, а в саму ранку може проникнути інфекція.
- 3.3. Кожна людина по своєму сприймає укуси комах: в одного ледь помітно припухне місце укусу, а шкіра іншого відреагує появою декількох десятків пухирів. Зазвичай у нашого організму реакція на укусу незначна. Можна прикласти охолоджуючий компрес або помазати місце укусу знеболюючим засобом. Не потрібно розчухувати укуси комах, щоб не занести інфекцію. Якщо утворився пухир, треба заклеїти бактерицидним пластиром.
- 3.4. Зазвичай **укуси комарів** не викликають серйозних наслідків, проте вони досить болючі. Традиційно допоможе холодний компрес, спеціальні креми. Розчесану ранку треба змастити кашкою з соди або спиртом.
- 3.5. **Клопи** мешкають у квартирах, де живить неохайні люди, або в найманому житлі, за яким ніхто не доглядає. Якщо клопи з'явилися у будинку вивести їх надзвичайно складно. Зазвичай доводиться проводити дезінфекцію.
- 3.6. **Блохи** «спеціалізуються» не на людях, а на тваринах, а нас кусають лише «заодно» - при нагоді. Кілька разів викупати улюблену кішку чи собаку з шампунем від бліх – і проблема вирішена.
- 3.7. Головним засобом з надоїдливими **мухами** є чистота.
- 3.8. Отрута рудих і лісових **мурах**, а точніше кислота, яку комахи вводять за допомогою щелеп, прокушуючи шкіру і впорскуючи в ранку отруту із залоз, розташованих на черевці, може викликати неприємні відчуття. Щоб позбутися свербіння після укусу треба промити ранку водою з милом, прикласти холодний компрес, а потім нанести заспокійливий гель або крем.
- 3.9. Якщо до вас присмоктався **кліщ**, не відривайте його відразу. Такі маніпуляції загрожують тим, що ви відділите лише тулуб, а хоботок його залишиться глибоко в шкірі, що може потім викликати запалення. Кліщі вкручуються в шкіру як шурупи. Відповідно, щоб позбавитися від нього, його треба викрутити (проти годинникової стрілки). Спочатку варто змастити його будь яким жиром, зачекати 5-10 хвилин, а потім з півхвилини – хвилинку похитати його з боку в бік, після чого плавно вийняти.
- 3.10. Існує ще один метод видалення кліща: зробіть петлю з товстої нитки, накиньте її на комаху між хоботком кліща та шкірою людини, затягніть. Згодом затягуйте нитку за обидва кінця, одночасно підкручуючи їх за направленням проти часової стрілки. Поступово без різких рухів видаліть паразита.
- 3.11. Після видалення кліща місце укусу обов'язково обробіть йодом або спиртом. Якщо при видаленні кліща відірвався його хоботок, який має вигляд чорної крапки, місце присмокування протирають ватою або бинтом, змоченим спиртом, а потім видаляють залишки стерильною голкою.
- 3.12. Негайно звертайтеся до лікаря, якщо:
- видалення кліща було невдалим та в шкірі залишилась частина паразита;
 - у вас з'явилося запалення в місці присмокування кліща, висип або ви занедужали;
 - відчуваєте біль та свербіння у вусі (кліщі здатні вповзти у слуховий отвір у вусі).
- 3.13. При укусах **отруйних павуків** необхідно здійснювати послідовність дій, передбачених при укусах отруйних змій.
- 3.14. Крім комах, які кусають, є ще й такі, що жалять, - оси, бджоли, шершні джмелі. Їхні укуси не просто викликають постійне бажання почухатися, вони досить болючі, причому у деяких людей може виникнути алергічна реакція.

- 3.15. Якщо до вас підлетіла **оса, бджола, шершень чи джміль** зберігайте спокій, залишайтеся нерухомим, не розмахуйте руками і не робіть різких рухів – це може спровокувати агресію.
- 3.16. Коли ж укусу не вдалося уникнути, перш за все необхідно вийняти жало за допомогою чистого пінцета чи голки. Не поспішайте, щоб не роздавити отруйний мішок. Якщо місце укусу сильно набрякло, то можна накласти холодний компрес.
- 3.17. Укуси оси досить отруйні. У людей, які страждають на алергію, отрута від укусу оси може викликати серйозну реакцію. Важливо пам'ятати, що осі можуть завдати кілька укусів підряд, адже вони не втрачають свого жала, як бджоли.
- 3.18. Укус бджоли не настільки токсичний для організму людини. Якщо на шкірі немає набряку і сильного почервоніння, можна не приймати протиалергійні засоби, але компрес із розведеним яблучним оцтом або пастою з соди вам необхідний. Ще один спосіб – розтерти між пальцями лист подорожника чи петрушки і прикласти його на місце укусу.
- 3.19. Терміново необхідно звернутися до лікаря якщо оса чи бджола вкусила вас в око, губи, рот чи язик. До приїзду лікаря слід охолоджувати місце укусу.
- 3.20. Ще один надокучливий сусід – **мошка**. На відміну від комарів, мошки не мають хоботка, а добувають кров, вигризаючи шматочки шкіри, потім утворюються ранки. Укуси мошки далеко не невинні – вони можуть викликати серйозну алергічну реакцію, а місця укусів можуть сильно набрякати і боліти. Якщо укусів нікнути не вдалося, постраждале місце необхідно протерти розчином нашатирю, а потім прикласти до цього місця лід.
- 3.21. Для того щоб запобігти укусів комах, слід дотримуватися деяких доволі простих правил:
- використовуйте для охорони будинків сучасні електричні та звукові апарати, пастки, відлякувачі, мухоловки;
 - гуляючи на природі, обходьте стороною старі дуплисті дерева і не піддавайтеся спокусі пробігтися босоніж по зеленому лузі з шовковою травою і запашними квітами - і в дуплах і в траві можуть бути осі та подібні небезпечні комахи;
 - уникайте на природі пити і тримати відкритими солодкі напої, фрукти, вони за багато метрів своїм ароматом приваблюють небажаних гостей;
 - після купання в річці відразу ж насухо витирайте тіло, бо вологе тіло приваблює комах, як піт і різні парфуми;
 - не варто одягати на природу занадто яскравий одяг, - осі і бджоли бурхливо реагують на яскраві кольори, приймаючи тканину за квіти;
 - на природу одягайте головний убір та одяг з натуральної тканини, що максимально прикриває відкриті ділянки тіла; верхній одяг обробляйте репелентами (пахучими речовинами для відлякування комах);
 - коли вирушаєте на природу, про всяк випадок візьміть із собою пляшечку із спиртом, невелику упаковку вати, протиалергійні засоби.

Розроблено:

Фахівець з охорони праці

Олена ХОМИНА